

Een relevantere handelsmaatstaf

Auteur(s):

Paridon, C.W.A.M. van

*De auteur is stafmedewerker bij de WRR, en bijzonder hoogleraar aan de VU. Dit artikel is op persoonlijke titel geschreven.***Verschenen in:**

ESB, 81e jaargang, nr. 4080, pagina 916, 6 november 1996

Rubriek:

Discussie

Trefwoord(en):

globalisering, internationale, economische, betrekkingen

Bij het artikel van Kleinknecht en Ter Wengel, [Feiten over globalisering](#), *ESB*, 9 oktober 1996, blz. 831, is een [tabel 1](#) opgenomen, die al eerder in *ESB* is opgedoken ¹. In deze tabel zijn goederenexport en -import als percentage van het bnp in lopende marktprijzen weergegeven. Er ontstaat dan het beeld dat de internationalisering na 1950 weliswaar sterk is toegenomen, maar dat ten opzichte van 1913 het niveau nauwelijks veranderd is.

Tabel 1. Internationalisering op basis van totale handel (Ruigrok/Van Tulder en Kleinknecht) en van de handel in industriële producten

	Totale handel		industriële producten	
	1913	1994	1913	1994
Nederland	60,0	89,2	27,0	62,5
Duitsland	36,1	39,3	15,5	32,4
Frankrijk	30,9	34,2	13,4	28,1
VK	47,2	41,8	17,3	33,1
VS	11,2	17,8	5,6	14,7
Japan	30,1	14,6	12,9	11,5

Tegen de in de tabel gebruikte maatstaf zijn tal van bezwaren aan te voeren. Hieronder wil ik ingaan op de beperking die voortvloeit uit het feit, dat het hier om één cijfer voor de gehele economie gaat. Immers, een deel van de productie kan niet geinternationaliseerd worden omdat de productie door geografische en/of klimatologische omstandigheden bepaald wordt. Om een beeld te krijgen van het fenomeen internationalisering zouden de handelsstromen gecorrigeerd moeten worden voor die producten die niet of nauwelijks te verplaatsen zijn. Wat dan overblijft zijn de 'footlose' sectoren, waar (snelle) veranderingen in productielocatie, ook over grenzen heen, mogelijk zijn. Daarover moet de globaliseringsdiscussie gaan.

In de tabel zijn de handelsstromen van uitsluitend de industriële producten weergegeven. Voor vijf van de zes landen is er volgens deze berekening sprake van een sterke toename van de internationaliseringsgraad. Alleen Japan wijkt af, maar ook daar is het beeld op basis van de hier gepresenteerde berekeningen beduidend anders geworden.

Eerste berekeningen voor Duitsland en Nederland laten zien dat tot de jaren dertig de internationaliseringsgraad nauwelijks veranderde, dat vlak voor en na de tweede wereldoorlog sprake was van een duidelijke terugval, en dat sindsdien sprake is van een sterke toename, waaraan nog geen eind lijkt te zijn gekomen ². Daarnaast krijgt in toenemende mate ook de agrarische sector te maken met internationalisering. Dat impliceert weer dat de uitkomsten voor 1994 hoger zouden uitkomen, en het verschil met 1913 nog pregnanter zou worden. Verder zou de hier voorgestelde inperking tot industrieproducten ook de discussie over regionalisering in een ander daglicht kunnen plaatsen. Hoe gering het aandeel van de NIC's in de importen van de rijke landen ook nu nog is, vergeleken met de situatie rond 1913, 1950 en misschien zelfs nog 1973 is er sprake van een sterke groei.

Kortom, toespitsing van de analyse op die productgroepen en sectoren die in de huidige discussie in de aandacht staan, laat wel degelijk een patroon van toenemende globalisering zien. Politiek, bedrijfsleven en samenleving maken zich terecht druk om de gevolgen daarvan. De gepresenteerde gegevens in deze bijdrage onderstrepen eens te meer de noodzaak om het economisch beleid, van bedrijfsleven en overheid, hier op af te stemmen

¹ W. Ruigrok en R. van Tulder, Misverstand: globalisering, *ESB*, 25 december 1995, blz. 1140-1143.

² Voor Duitsland geldt dat de cijfers na 1991 sterk neerwaarts zijn beïnvloed vanwege de hereniging. Het bnp nam (beperkt) toe, maar aan

de im- en exporten hebben de nieuwe L änder nog nauwelijks bijgedragen. Het gevolg is een forse daling van de internationaliseringsgraad.

Copyright © 1996 - 2003 Economisch Statistische Berichten (www.economie.nl)